

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2017 M. LAPKRIČIO 30 D. NUTARIMO NR. 972 „DĖL
PREKYBOS VALSTYBINIUOSE MIŠKUOSE PAGAMINTA ŽALIAVINĖ MEDIENA IR
MIŠKO KIRTIMO LIEKANOMIS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“
PROJEKTO**

(TAP NR. 22-1043; TAIS NR. 22-7680(2))

2022-06-06 Nr. NV-1576

Vilnius

1. Projekto rengėja: Aplinkos ministerija (AM).

2. Projekto tikslas: pakeisti prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta mediena tvarką atsižvelgiant į susiklosčiusią situaciją uždraudus įvežti šią žaliavą iš Rusijos ir Baltarusijos.

3. Dabartinė situacija: Europos Sąjungai skyrus sankcijas Rusijai ir Baltarusijai dėl vykdomos karinės agresijos prieš Ukrainą, uždrausta iš šių šalių įvežti medieną. Tai veikia visą medienos sektorių ne tik Lietuvoje, bet ir kaimyninėse Baltijos regiono šalyse, kurios iš Rusijos ir Baltarusijos įveždavo daug medienos ir jos gaminių. Staiga sumažėjus įvežamos medienos kiekiui, didėja vietinės paklausa, auga kainos (Elektroninės valstybiniuose miškuose pagamintos žaliavinės medienos ir miško kirtimo liekanų pardavimo sistemos (toliau – EMPS) administratoriaus UAB „Baltpool“ duomenimis, vidutinė medienos kaina trumpalaikiuose aukcionuose nuo karo Ukrainoje pradžios pakilo beveik 30 proc. ir kyla toliau), tai daro poveikį ir medienos pramonei. Su šios žaliavos prekyba susiję ekspertai pabrėžia, kad susidariusios išskirtinės rinkos sąlygos gali lemti didesnę naujų pirkėjų dalyvavimą šalies medienos prekybos aukcionuose, intervencines ar spekuliacines kainas, iškreipti rinką. Neproporcingas medienos kainų augimas turėtų neigiamą įtaką ir pagal anksčiau sudarytas ilgalaikes sutartis parduotos medienos kainoms ir šių sutarčių vykdymui.

Pagal galiojančią teisinį reguliavimą, visuose prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis aukcionuose gali dalyvauti ir įsigyti medienos visi pirkėjai be jokių apribojimų.

4. Projekto esmė: pagal siūlomą teisinį reguliavimą aukcionuose, kaip ir iki šiol, galėtų dalyvauti visi pirkėjai, tačiau aukcionuose pusmetinėms sutartims sudaryti, kuomet perkamas didesnis nei 1000 kietmetrių (ktm) kiekis, aukcioną laimėjusiems pirkėjams sutarties sudarymui būtų nustatytas maksimalus žaliavinės medienos kiekio limitas (netaikoma miško kirtimo liekanoms ir pakartotiniams aukcionams pusmetinėms sutartims sudaryti). **Esminiai siūlomo teisinio reguliavimo elementai:**

- pakeisti aukciono ilgalaikėms (nuo 3 iki 10 metų) ir pusmetinėms sutartims sudaryti rezultatu nustatymo tvarką, pagal kurią pasibaigus aukcionui, elektroninėje medienos prekybos sistemoje būtų automatiškai sudaroma visų aukciono metu pateiktų pasiūlymų eilė pagal procentinį pirkėjo pasiūlytos kainos ir pardavėjo pradinės kainos skirtumą mažėjimo tvarką;
- nustatant aukcioną laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą pusmetiniame aukcione, būtų atsižvelgiama į pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį, kuris būtų nustatomas kaip vidutinis per kalendorinį pusmetį pardavėjo konkrečiam pirkėjui pagal pusmetines sutartis perduotas žaliavinės medienos kiekis, padidintas 10 proc. (įvertinant šiuo metu sutartims vykdyti taikomą 10 proc. paklaidą), skaičiuojant už paskutinius 4 kalendorinius pusmečius iki aukciono vykdymo kalendorinio pusmečio pradžios, tačiau bet kuriuo atveju ne mažesnis kaip 1000 ktm. Šis reikalavimas nebūtų taikomas vykdant

pakartotinius žaliavinės medienos aukcionus pusmetinėms sutartims sudaryti ir prekiaujant miško kirtimo liekanomis;

- numatyti išimtį – jei pirkėjas įgijo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių jam perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį arba pradėti perdirbti žaliavinę medieną – pirmus 24 mėnesius nuo tokių įrenginių įrengimo dienos, nustatant jam maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį, būtų atsižvelgiama į tokių įrenginių per kalendorinį pusmetį prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį. Prognozuojamas papildomai perdirbti žaliavinės medienos kiekis būtų nustatomas pagal pirkėjo EMPS administratoriui pateiktą ir pirkėjo vadovo patvirtintą informaciją apie įgytus naujus žaliavinės medienos perdirbimo įrenginius, ši informacija taip pat būtų papildomai patvirtinta nepriklausomo finansų srities auditoriaus;
- nuo 15 iki 10 darbo dienų sutrumpinti terminą, iki kada EMPS interneto svetainėje turi būti paskelbtas tikslus aukcionų pradžios ir pabaigos laikas, taip sutrumpinti pasirengimo aukcionams vykdyti procedūras 5 darbo dienomis.

Projekto nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- priėmus Projektą būtų įtvirtinta dėl medienos importo iš Rusijos ir Baltarusijos uždraudimo susidariusiai situacijai adekvati, laikinai numatoma taikyti aukciono pusmetinėms sutartims sudaryti rezultatų nustatymo tvarka, nedarant reikšmingo poveikio konkurencijai ir nepažeidžiant ES taikomo laisvo prekių ir paslaugų judėjimo principo, tačiau sudarant galimybę apsirūpinti mediena nuolatiniais jos pirkėjams ir sumažinant galimų spekuliacijų riziką. Be to, tiek esami, tiek nauji pirkėjai galės apsirūpinti mediena pirkdami jos iki 1000 ktm (taip sudaromos palankios sąlygos apsirūpinti mediena smulkiems jos pirkėjams neapsunkinant neproporcingo prekybos mediena proceso), deklaruodami įgytus naujus medienos perdirbimo įrenginius, dalyvaudami trumpalaikiuose aukcionuose ir pakartotiniuose aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti, kuriuose maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis netaikomas;
- AM pažymi, kad siūlomi pakeitimai yra laikina priemonė ir informuoja apie rengiamus to paties tvarkos aprašo pakeitimus, kurie įteisins atvirų aukcionų (varžymosi dėl medienos įsigijimo realiu laiku) ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti taikymo principus, leisiančius efektyviau konkuruoti įsigyjant medieną. Tačiau šiems pakeitimams parengti ir pasiruošti juos techniškai įgyvendinti reikia daugiau laiko – atviro tipo aukcionus preliminariai numatoma pradėti taikyti 2023 metais;
- numatoma, kad, nustatant prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį, atsirasianti prievolė ūkio subjektams (vidutiniškai 9 medienos pirkėjams per metus) pageidaujantiems pateikti EMPS administratoriui pirkėjo vadovo patvirtintą informaciją apie įgytus žaliavinės medienos perdirbimo įrenginius ir šią informaciją papildomai patvirtinti nepriklausomam finansų srities auditoriui bendrai sudarytų 14931 euro administracinę naštą;
- Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

5. Derinimas:

- Projektas derintas su Teisingumo, Ekonomikos ir inovacijų ministerijomis, Konkurencijos taryba, UAB „Baltpool“, VĮ Valstybinių miškų urėdija. UAB „Baltpool“ pastabų nepateikė. Projektas patikslintas atsižvelgus į dalį institucijų ir organizacijų pastabų;
- lieka neatsižvelgta (ar atsižvelgta iš dalies) į dalį Teisingumo, Ekonomikos ir inovacijų ministerijų, Konkurencijos tarybos, VĮ Valstybinių miškų urėdijos, Medienos prekybos asociacijos, Vakarų Lietuvos medienos perdirbėjų ir eksportuotojų asociacijos, UAB „Stora Enso Lietuva“, UAB „Renostera“, EPAL Nacionalinio komiteto Baltijos šalyse, Lietuvos medienos pramonės įmonių asociacijos „Lietuvos mediena“, UAB „IKEA Industry Lietuva“, Lietuvos

biomasės energetikos asociacijos „Litbioma“ pastabų (argumentai dėl neatsižvelgimo pateikti derinimo pažymoje). Esminės pateiktos pastabos:

- *siūlomi pakeitimai netiesiogiai gali turėti įtakos ES vidaus rinkai, pažeisti konkurenciją reglamentuojančių teisės aktų nuostatas.* AM nuomone, siūlomos nuostatos nepažeidžia ES taikomo laisvo prekių ir paslaugų judėjimo principo, konkurenciją reglamentuojančių teisės aktų, nes visiems subjektams taikomos vienodai (neišskiriant specifinės jų grupės), taip pat paliekamos galimybės aukcionuose dalyvauti ir naujiems pirkėjams, be to, siūlomos nuostatos įtakos tik iki 20 proc. Lietuvoje kasmet parduodamo medienos kiekio ir bus taikomos laikinai;
- *siūloma įsigyjamą medienos limitą taikyti atsižvelgiant ir į perdirbtą medienos kiekį arba, visų pirma, parduoti medieną tik Lietuvos medienos perdirbėjams.* AM nuomone, tokios nuostatos pažeistų ES taikomą laisvo prekių ir paslaugų judėjimo principą ir konkurenciją reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, nes diskriminuotų konkrečias pirkėjų grupes – prekybos mediena tarpininkus ir užsienio pirkėjus;
- *Projektu būtų ribojamos galimybės vykdyti ūkinę veiklą, todėl turi būti nustatytos įstatyme.* AM vertinimu, siūlomos nuostatos atitinka Miškų įstatyme išdėstytas nuostatas dėl prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena organizavimo ir vykdymo. Be to, siūlomos nuostatos įtakos tik iki 20 proc. visos Lietuvoje kasmet pagaminamos medienos kiekį, todėl išlieka galimybės mediena apsirūpinti tiek iš privačių, tiek iš valstybinių miškų dalyvaujant kituose (ne tik pusmetiniuose) aukcionuose.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms: tiesiogiai neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada – gavus Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadą ir atsižvelgiant į išliekančias aktualias institucijų, medienos pramonės asocijuotų struktūrų ir įmonių pateiktas pastabas, siūlytina Projektą plačiau aptarti tarpinstituciniame pasitarime (I dalyje).

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +37070663722, el. p. vaidas.talacka@lr.lt